

בס"ד. שיחת ש"פ בהר"ב בחוקותי, מבה"ח סיון, ה'תשי"ג.

בלתי מוגה

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה כי תבואו גו' ושבתה.

* * *

ב. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפרי אודות אדמו"ר הזקן שהיו זמנים — בשנים תקס"ו תקס"ז — שהי' בתנועה של הבדלה ורוממות ("אָפּגעטראָגן"), וכאשר חסידים היו באים אליו ל"יחידות" (הנקרא "פּראָווען זיך"), הי' שולח אותם אל בנו אדמו"ר האמצעי. — בכלל הי' הסדר שאדמו"ר האמצעי הי' שואל אצל אביו אדמו"ר הזקן, ואז הי' עונה. ולפעמים אירע שכאשר היו באים לאדמו"ר האמצעי (ע"פ ציווי אדמו"ר הזקן), הי' אומר: "דעם צו וועמען דו ביסט געקומען איז איצטער ניטאָ" (זה שאליו באת, אינו נמצא עכשיו).

ופירוש הדברים:

בכלל כאשר באים לפגוש אדם — הרי המכוון הוא לא לאבריו הגשמיים, אלא לפנימיותו של האדם. ואם הדברים אמורים בכל אדם, עאכ"כ כאשר חסידים של אדמו"ר הזקן באו אל אדמו"ר האמצעי ע"פ הציווי של אדמו"ר הזקן — בודאי חיפשו בו מה שצריכים לחפש...

וכשמדובר אודות הפנימיות של האדם — הרי זה ענין שיש בו שינויים (כדלקמן), וזהו שלפעמים הי' אדמו"ר האמצעי אומר להחסידים שבאו אליו: זה שאליו באת (היינו, מעמד ומצב מיוחד אצלו) אינו נמצא עכשיו — אף שבחיצונות הי' נמצא.

— ענין זה אינו שייך לגדולות ונפלאות ביותר, אלא זהו ענין הנרגש אצל כל אדם, שכן, ע"פ חכמת החקירה, אין לך שני רגעים שוים שבהם יהי' האדם באותו מצב והרגש כו'.

וטעם הדבר — כמבואר באגה"ק² שבכל יום נמשכים מוחין עליונים יותר כו', וכיון שנעשה שינוי בעולם, בהכרח שיהי' גם שינוי

(1) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' קצח. (2) ס"ד.

באדם, כי כל הענינים שבעולם משפיעים ופועלים שינוי גם ב"עולם קטן זה האדם"³.

ונוסף על השינויים שישנם באדם (מצד השינויים שבכללות העולם) גם בהיותו לעצמו, הרי בודאי ישנם שינויים בהרגש האדם התלויים בהסביבה שנמצא בה, היינו, שכאשר נמצא בסביבה מסויימת יש ענינים והרגשים מיוחדים שלא יהיו לאחריו כן, כשתשתנה הסביבה, ובמילא ישתנה גם הרגש שלו כו'.

ועאכ"כ כאשר מדובר אודות ענינים שבאים מצד למעלה, כמו זמנים של עת רצון — הרי בודאי שענינים אלו אינם בבעלותו של האדם שיוכל להשיג אותם לאחר זמן, אלא עליו לחטוף ולנצל זמן זה, כיון שלאחר זמן לא יהיו לו ענינים אלו.

ג. כלפי מה הדברים אמורים?

מסיבה והתוועדות כזו — לא תתקיים עד חג השבועות, ובמילא, צריכים לנצל את הזמן.

לכל לראש — המסיבה וההתוועדות של כו"כ מישראל כשלעצמה, כדאיתא בגמרא⁴ "אכל ב' עשרה שכינתא שריא", ובפרט שישנם כמה וכמה פעמים עשרה מישראל. — בגמרא לא נזכר חילוק בין עשרה מישראל לכמה עשירות מישראל, אבל, מובן מעצמו שכאשר נוספים עוד עשרות יהודים, וניתוסף חיות וחום של עשירות נפשות אלקיות, בודאי ניתוסף גם בהשראת השכינה.

ונוסף לזה, מעלת המקום — בית הכנסת שמתפללים בו, ובית המדרש שלומדים בו תורה, כידוע⁵ שיש מעלה בבית הכנסת לגבי בית המדרש, ויש מעלה בבית המדרש לגבי בית הכנסת, ובנדו"ד, ישנם ב' המעלות גם יחד.

ונוסף לזה, מעלת הזמן — יום השבת, שהוא עת רצון, ובפרט לאחר חצות היום, זמן המנחה (מנחה גדולה או מנחה קטנה), רעוא דכל רעוין⁶, שעז"נ⁷ "ואני תפלתי לך ה' עת רצון", וכידוע⁸ שאז מתבטלים כל כ"ד בתי דינין כו'.

(3) תנחומא פקודי ג. זח"ג לג, ב. תקו"ז
 תס"ט (ק, ב. קא, א).
 (4) סנהדרין לט, א.
 (5) ראה אנציק' תלמודית ערך בית
 המדרש בתחילתו (ע' רי ואילן). וש"נ.
 (6) זח"ב פח, סע"ב.
 (7) תהלים סט, יד.
 (8) זח"ג קכט, א.

וביום השבת גופא — הרי זה שבת מברכים חודש סיון, החודש שבו הוא "זמן מתן תורתנו", ובמילא, הרי זה גם התחלת ההכנה למתן התורה וקבלת התורה.

ומובן, שבנוגע לענינים שישנם עתה — השראת השכינה במעמד כמה עשיריות מישראל, מעלת המקום, בית הכנסת ובית המדרש, ומעלת הזמן, שבת מברכים חודש סיון בעת המנחה — אין לאדם בעלות שיהיו גם לאחר זמן, ולכן, צריכים לנצל את הזמן.

ולכל לראש — בנוגע להכנה למתן-תורה — לקבל על עצמו החלטות טובות בנוגע לאופן ההכנה למתן-תורה, ולהתנהג בפועל כפי אופן ההחלטה.

ד. ההכנה⁹ והכלי למתן תורה — הם השלום והאחדות. וכדרשת חז"ל במכילתא, הובא בפירש"י¹⁰: "ויחן שם ישראל, כאיש אחד בלב אחד". ובילקוט¹¹: "ביקש הקב"ה ליתן תורה לישראל בשעה שיצאו ממצרים, והיו חלוקים אלו על אלו כו', כשבאו לסיני השוו כולם אגודה אחת כו', אמר הקב"ה התורה כולה שלום, ולמי אני נותנה, לאומה שהיא אוהבת שלום".

השלום והאחדות דהכנה למתן תורה — צריכים להיות בעניני תורה ומצוות, וכלשון הכתוב¹⁰: "ויחן שם ישראל (לשון יחיד, באחדות. ובמה ובשביל מה —) נגד ההר"¹² (וענינו¹³, התורה ומצוותיה).

ואף שע"י השלום יכולים לפעול כל מה שרוצים, וכמו שנאמר¹⁴ "חבור עצבים אפרים הנח לו", וכדרשת רז"ל¹⁵ על פסוק זה, וכמו שעל ידי שהי' "שפה אחת ודברים אחדים"¹⁶ הרי "לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות"¹⁷ — הנה, מלבד שאז השלום אין לו קיום, הרי לא זו הדרך להכריח ההשפעות מלמעלה, ובפרט כשהמבוקש הוא מתן התורה

9) מכאן ועד סוף השיחה (ס"ד-ה) — מרשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א בכת"ק בלה"ק (נדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 297 ואילך). ונשלחה לכו"כ*. במהדורא זו ניתוסף גם מהגהת התרגום באידית, וגם כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה, וגם כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(* ראה אג"ק ח"ז ע' רנח ואילך. ע' רסו. ס"ע ערה ואילך. ריש ע' רפו. ריש ע' רצה. וראה גם ריש ע' שלג. ח"ט ס"ע כז.)

10) יתרו יט, ב.

11) יל"ש יתרו רמז רעג.

12) ראה רשב"ם שם: "נגד ההר, הנזכר למעלה, תעבדון את האלקים על ההר הזה".

13) ראה שמו"ר פ"ב, ד, ופנ"א, ח — שמפרש כל השמות של ההר — בתומ"צ.

14) הושע ד, יז.

15) ב"ר פל"ח, ו. וראה זהר ס"פ נח.

16) נח יא, א.

17) שם, ו.

והקב"ה כביכול, "אנא נפשי כתבית יהבית"¹⁸, פנימיות ולא מקיף¹⁹, אשר זה אי אפשר כי אם עי"ז שהנשמות מושרשות בעצמות, וכמבואר²⁰ בענין במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים²¹ — הרי צ"ל האחדות בענין של תומ"צ, היינו, שהתנועה שלו באהבת ישראל תבטא ביחוד בהשתדלותו לקרבם לתורה.

ה. ועל של פועל באתי:

בהימים אשר מעתה ועד חג השבועות בבוקר — זמן מתן תורה דכללות השנה (נוסף על ענין מתן התורה שבכל יום בפרט, וכלשון הברכה "נותן התורה", לשון הוה²²), ובפרט בזמן שמקהילים קהילות — בימי השבת²³,

צריך להודיע לבאר ולהסביר לאיש ולאשה הישראלים שהשפעתו עליהם, אשר בזמן זה ביחוד חובתם וזכותם להשתדל ביתר שאת ויתר עז בהענין דאהבת ישראל (נוסף על החיוב והזכות שבזה בכל יום בפרט. וידוע מש"כ רבינו²⁴ בסידורו, שתיקנו לכל, ושווה הוא לכל נפש: "נכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת²⁵ לרעך כמוך").

להסביר את הנ"ל איך שאהבת ישראל היא הכנה למתן תורה וקבלתה²⁶, ואשר אהבת ישראל לאמיתתה מתבטאת בכך שמקרבים אותם יותר לתומ"צ.

ולהודיע ולהסביר את מאמרו של רבינו הזקן²⁷ "ואהבת לרעך כמוך הוא כלי לואהבת²⁸ את הוי' אלקיך" —

ונמצאו אהבת השם אהבת התורה והמצוות ואהבת ישראל —

כולא חד²⁹.

בשכל אנושי, ואפילו בשכל הטבעי — מובן ומונח שכאשר יהודים מתאחדים יחדיו ("מ'נעמט זיך צוזאמען") לקבלת התורה, ובאופן של הקדמת נעשה לנשמע, היינו, שבין אם מבינים בשכל ובין אם לאו, מקיימים לכל לראש את ציווי הקב"ה — אזי זוכים לקבלת התורה כו' (מהנחה בלתי מוגה).

(27) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 56. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ס"ע קלד ואילך. ח"ג ע' תכו. ח"ד ע' שלו (נעתק ב"היום יום" ו' תשרי).

(28) ואתחנן ו, ה.

(29) ראה ספר הערכים חב"ד ערך אהבת

ישראל ס"ו (ע' תרכז ואילך). וש"נ.

18) שבת קה, א (לגירסת הע"י), וע"פ מש"כ בתניא פמ"ז.

19) במש"כ לעיל — יעויין תניא פל"ב.

תו"א ס"פ נח. תו"ח ולקו"ת לג' פרשיות שם.

20) לעיל בהמאמר (מהנחה בלתי מוגה).

21) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.

22) לקו"ת דברים פא, ג. ועייג"כ שם מו,

ב.

23) ראה יל"ש ר"פ ויקהל.

24) ויעויין הל' בפע"ח פער עולם העשי'

פ"א, ובס"י האריז"ל (ראה גם לקו"ש חכ"ה

ע' 374. וש"נ).

25) קדושים יט, יח.

26) אין זה ענין הדורש ריבוי הסברה. גם

צריך לפרסם מאמר הרב המגיד³⁰ "דע מה למעלה ממך"³¹, פי' דע כל מה שלמעלה הכל הוא ממך", בכל אחד ואחד תלוי הדבר, וכמדו"ל³² אשר יראה האדם את העולם שקול, ובפעולה אחת שלו יכול להכריעו אם לכף זכות או כו' — וכן בנדון דידן, הנה בפעולה אחת יכול להכריע ולפעול מתן התורה.

ובפרט בפעולה של שלום ואהבת ישראל, אשר הבעש"ט³³ קבע זה לאחד מיסודות תורת החסידות³⁴, שעיי"ז כולל הוא את עצמו עם הזולת ויוצא מגדר יחיד.

והוא הכנה לקבלת התורה, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם³⁵, בעולם גדול ובעולם קטן — זה האדם, לעשות שלום בין הנברא והבורא³⁶.

כל אחד צריך לדבר ולפרסם את כהנ"ל, ובפרט — אלו הדורשים ונואמים ברבים במשך ימים האלו.

ואז יש להיות בטוחים, אשר, בתוך כלל ישראל, נזכה כולנו — כלשון ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

* * *

ו. [ניגנו ניגון שמח, ובאמצע הניגון הפסיק כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:]

כ"ק מו"ח אדמו"ר הי' נוהג לברך: קבלת התורה בשמחה ובפנימיות. ובכן, בשלמא פנימיות — צריכים להתייגע הרבה על זה, וגם לאחר היגיעה לאו דוקא שמגיעים לזה, ואפשר שיהי' בזה ענין של רמאות ("מ'קען זיך נאָרן אין דעם"), וגם כאשר מגיעים לפנימיות באמת — יכול להיות בזה שינוי, כי, כאשר נעשה שינוי בהחיצוניות, נעשה בודאי שינוי גם בהפנימיות;

30) אור תורה — על אגדות חז"ל קרוב לסופו (בהוצאת קה"ת — סת"פ קיב, ב).
 31) אבות רפ"ב.
 32) קידושין מ, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
 33) כדי לנטוע ("איינפלאַנצן") אהבת ישראל אצל יהודים — השקיע ריבוי כחות, וכן גם הנשיאים הבאים אחריו (מהנחה בלתי מוגה).
 34) ראה שיחת ח"י אלול תש"א (סה"ש תש"א ע' 153), ושיחת ב' אדר תש"ה (סה"ש תש"ה ס"ע 66).
 35) רמב"ם סוף הל' חנוכה. וראה ספרי נשא ו, כו.
 36) ראה סנהדרין צט, ב. לקו"ת ס"פ מטות (פה, סע"ד ואילך).

אבל שמחה — הרי זה ענין השייך לכל אחד. ויש על מה לשמוח: כאשר יהודי מתבונן ב"מה יפה ירושתנו"³⁷ דכאו"א מישראל, שישנו ענין הכי נעלה שמקבל בירושה ללא יגיעה כלל³⁸ — הרי בודאי יש על מה לשמוח.

— מספרים³⁹ על הרה"צ ר' לוי יצחק מבאָרדיטשוב, שפעם נכנס אליו יהודי (סתם יהודי, או א' מתלמידיו) בבוקר באמרו ברכות השחר, וראה אותו רוקד מרוב שמחה. והי' הדבר תמוה בעיניו ביותר: לפני התפלה, לפני כל הענינים — לשמחה זו מה עושה?! ושאל אצל הבאָרדיטשוב'ער לפשר השמחה, והשיב לו, שבהגיעו לברכה "שלא עשני גוי", התבונן בהאושר ("דער גליק") שזכה אליו, דכיון שמברכים "שלא עשני כו'", משמע, שהי' יכול להיות באופן אחר... וכיון שהכיר ("אַז ער האָט זיך געכאַפּט") בהאושר שלו, יצא מיד בריקוד מרוב שמחה!

אין צורך בהתבוננות ארוכה על זה, כי אם, פשוט לשמוע ("צוהערן זיך") פירוש המלות, מה הי' יכול לקרות, ומה אירע בפועל, שנתנו לו ענין הכי נעלה ללא יגיעה כלל! וכאשר מכיר באושר שאירע לו — אינו צריך להמתין עד שיתפלל וכו', אלא יש לו מיד ממה להיות בשמחה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) תמשיכו לנגן, אבל בשמחה (ומי שרוצה — גם בפנימיות), ומזה יגיעו גם לפנימיות.

[ניגנו בשמחה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלא קומתו ורקד כל משך זמן הניגון].

* * *

ז. בפרק חמישי דפרקי אבות — שלומדים ביום הש"ק זה — איתא במשנה⁴⁰: "יהי רצון מלפניך.. שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך".

ולהעיר, שיש כמה שינויים בין הנוסח שבמשניות להנוסח שבסידורו של רבינו הזקן,

ח"ה ע' קעו.

37) נוסח תפלת השחר.

40) משנה כ. וראה גם לקו"ש ח"ג ע'

38) ראה תניא פל"ג.

118 ואילך.

39) ראה סה"ש תורת שלום ע' 10. אג"ק

— וזהו א' הטעמים שאדמו"ר הזקן לא הסתפק לכתוב ש"נוהגין לומר פרקי אבות כו", אלא העתיק פרקי אבות בסידורו, כיון שרצה שיאמרו פרקי אבות כפי הגירסא שקבע בסידורו⁴¹ —

וכן בנוגע למשנה זו יש כמה גירסאות ונוסחאות היכן הוא מקומה המדוייק של משנה זו⁴², אבל לכל הגירסאות שייכת משנה זו לפרק שלומדים ביום הש"ק זה.

ה. "ותן חלקנו בתורתך":

מהלשון "חלקנו" סתם, מבלי לפרש איזה חלק — משמע, שקאי על החלק בעולם שיש לכאו"א מישראל, שניתן לו חלק בעולם כדי לבררו, יחד עם בירור גופו ונפשו הבהמית.

ועל זה היא הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" — שבירור החלק בעולם ("חלקנו") יהי באופן הבירור דתורה ("בתורתך").

ט. וכיאר החילוק בין שאר אופני הבירורים לאופן הבירור דתורה⁴³:

כללות ענין הבירורים הוא — שבדבר המעורב טוב ורע, מפרידים את הטוב מן הרע, את הטוב מעלים לקדושה, ואת הרע דוחים ומאבדים. אמנם, בירור זה הוא בדרך מלחמה — כי, הנפש שיש בהדבר (כידוע⁴⁴ שבכל דבר, אפילו בדומם, יש נפש וחיות רוחנית) מתנגדת להבירור, כיון שאין רצונה שחלק ממנה ידחה ועאכו"כ יאבד, ולכן יש צורך בענין של מלחמה כדי לפעול את הבירור.

ונוסף על הצורך בבירור בדרך מלחמה מצד הדבר המתברר, יש צורך בזה גם מצד האדם המברר — דכיון שיש לו נפש הבהמית שמתאוה לענינים בלתי-רצויים, הרי גם מצדו צריך להיות הבירור בדרך מלחמה.

והא בהא תליא: אילו הי' פועל בירור וזיכוך בנפשו הבהמית — לא הי' צריך למלחמה עם הדבר המתברר. וע"ד מ"ש בגמרא⁴⁵ שצדיק גמור מותר לו להתגרות ברשע, כי, להיותו צדיק גמור שאין בו רע, אין לו להתירא שתהי' אחיזה להרע כו', משא"כ צדיק שאינו גמור, כיון שיש

44) תניא שעהיוה"א פ"א. וראה בהנסמן ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" לשם (ע' שמת הערה 5).

45) ברכות ז, ב.

41) ראה שער הכולל פ"ל ס"ג.

42) ראה "שינויי נוסחאות" על המשנה.

43) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך.

תשי"ד ע' 106 ואילך.

בו עדיין רע, צריך להזהר שלא תהי' אחיזה להרע, שמזה יכול לבוא מעמד ומצב ד"מהרסיך ומחריביך ממך יצאו"⁴⁶.

וזהו כללות ענין הבריור בדרך מלחמה, שבזה נכלל גם הבריור שבענין המצוות, ולדוגמא: מצות תפילין, שלוקח עור בהמה ומעבדו לעשות ממנו תפילין, ויש בזה כמה דינים, כמו עיבוד לשמה⁴⁷, וכיו"ב — הרי צריך להיות בזה ענין של מלחמה, שלא יעשו מעור זה ענינים אחרים, ושלא יתערבו ענינים של פניות (היפך דלשמה), וכיו"ב.

אמנם, הבריור שע"י התורה אינו בדרך מלחמה, כי:

אמרו חז"ל⁴⁸ "מאן מלכי רבנן". והנה, הסדר דמלוכה הוא באופן שכאשר המלך רוצה לפעול דבר מסויים, אינו צריך להתעסק עם הדבר, אלא הוא נשאר בהיכלו, ורק גוזר שייעשה הדבר באופן כך וכך, ובמילא נעשה הדבר כרצונו ע"י השרים והעבדים, כך שהמלך מצד עצמו אינו צריך להתיירא משום דבר, כיון שאינו בא באופן של התלבשות כו'. ובאופן כזה הוא הבריור דתורה — שאין צריך להתעסק בהדבר המתברר (ובמילא לא שייך שיהי' אחיזה להרע), כי אם, ללמוד בתורה ולפסוק כיצד צריך להיות הדבר ע"פ התורה, ובהתאם לכך נעשה הבריור בדרך ממילא.

וטעם הדבר — כיון שכל עניני העולם נעשים ע"י התורה, כמארוז"ל "קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא"⁴⁹, "התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה" שעל ידו "בורא את העולם"⁵⁰,

— והכוונה היא לא רק לבריאת העולם בששת ימי בראשית, אלא גם לכל פרטי המאורעות שהיו ויהיו בעולם כל משך זמן קיומו, שכולם נעשים ע"י התורה. וכמובא במאמר של הצ"צ⁵¹ הסיפור אודות הבעש"ט, שלמד משניות, ואמר מאורעות שיהיו בעולם. והרי מובן שאילו הי' הבעש"ט יודע מאורעות אלו מצד ענינים אחרים, לא הי' צריך לאומרם בעת לימוד המשניות, ועכצ"ל, שידע מאורעות אלו מלימוד פרקי משניות אלו, שבהם נרמזו מאורעות אלו, שכן, כל המאורעות שבעולם באים

(49) זוהר ח"א קלד, סע"א. ח"ב קסא, ריש ע"ב. ח"ג קעה, א. (50) ב"ר בתחילתו. (51) ראה אוה"ת תולדות קע, א. וראה גם כתר שם טוב בהוספות ששל"ח ואילך. וש"נ.

(46) ישע"י מט, יד. (47) ראה רמב"ם הל' תפילין פ"א הי"א. ושוש"ע (ואדה"ז) או"ח סל"ב ס"ח (סי"א). (48) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב (ברע"מ).

מהתורה. אלא שהבעש"ט למד המשניות כפי שהתורה היא כלי אומנתו של הקב"ה שאסתכל באורייתא וברא עלמא, ולכן ידע מזה המאורעות שיהיו בעולם, משא"כ מי שאינו בדרגא כזו, לא הי' יודע מאומה —

ובזה גופא — אין זה כמשל האומן, אדריכל, שגם לאחרי שעשה "דיפתראות ופינקסאות"⁵⁰ ("בלו-פרינט") צריך להתחיל ליקח אבנים ועצים כו' ולבנות את הבנין, משא"כ בהכלי אומנות תורה שעל ידה נעשה בנין העולם בדרך ממילא, ולכן, ע"י פסק התורה נעשה הדבר בעולם בדרך ממילא.

וזהו תוכן הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" — שבירור חלקו בעולם יהי' באופן הבירור דתורה, שאז אין צורך במלחמה, ואין מקום לאחיזה כו'.

י. אמנם, כדי שיוכל להיות בירור חלקו בעולם באופן הבירור דתורה, צריך להיות "ותן חלקנו בתורתך", היינו, למצוא את חלקו הפרטי בתורה ("חלקנו בתורתך"), ועי"ז יוכל לברר את חלקו בעולם ("חלקנו" סתם) באופן הבירור דתורה ("בתורתך").

והענין בזה — שלכל אחד מישראל יש חלק בתורה, בכל התורה, וכמו כן נמצאים בתורה כל הענינים שלו, כל ענין במקום המתאים לו. וכאשר מכוין להחלק בתורה השייך לענין זה — אזי יכול לבררו באופן הבירור דתורה.

ועפ"ז יובן מ"ש בגמרא⁵² "חש בראשו יעסוק בתורה .. חש בגרונו יעסוק בתורה וכו'" — דלכאורה, למה רואים פעמים רבות שעשה זו אינה מועילה? — והביאור בזה ע"פ הנ"ל, שאצל כל אחד ישנו החלק בתורה ששייך לראשו או לגרונו, וכאשר ילמד חלק זה, אזי יתרפא המיחוש, שכן, ע"י הרפואה ברוחניות נעשה בדרך ממילא גם הרפואה בגשמיות. אמנם, כיון שאינו יודע היכן הוא החלק בתורה השייך לראשו או לגרונו, נותנים לו עצה: "יעסוק בתורה", ואם יהי' עת רצון, ויצליח לכוין לחלק בתורה המתאים, אזי תומשך לו הרפואה.

וזהו תוכן הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" — שיזכה לכוין לחלק שלו בתורה ששם נמצא גם חלקו בעולם, ועי"ז יוכל לברר חלקו בעולם באופן הבירור דתורה.

(52) עירובין נד, א. וראה אג"ק ח"ה ס"ע נג ואילך. ועוד.

יא. וקודם הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" מקדימים "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו" — כי, עיקר ענין הבירור דתורה יהי' לעתיד לבוא, שאז יהי' אלקות בגילוי, ובמילא יהי' נראה בגילוי שכל הענינים הגשמיים באים מהתורה.

אמנם, גם לפני צריך להיות הענין ד"ועשו לי מקדש"⁵³ ע"י כאו"א מישראל, ובמילא צריך להיות גם עכשיו אופן הבירור דתורה, כפי שמצינו אצל יחידי סגולה שעבודתם היתה באופן הבירור דתורה, כמו רבי עקיבא ורבי אלעזר בן ר"ש, שמלאכתם היתה נעשית ע"י אחרים — שזהו המעמד ומצב דלעתיד לבוא, כמ"ש⁵⁴ "ועמדו זרים ורעו צאנכם" — שלא הוצרכו להתעסק בהדברים הגשמיים, אלא ע"י הפסק בתורה נעשה הדבר בדרך ממילא, כפי שמצינו בהעובדא דר"ע והמטרוניתא⁵⁵, והעובדא דר"א בר"ש עם יורדי הספינה⁵⁶. והיינו, שעבודתם היתה באופן ד"עושין רצונו של מקום"⁵⁷, שהמשיכו את בחי' הרצון שלמעלה מהשתלשלות (כמבואר בהאמאר⁵⁸), והמשיכה זו היתה בבחי' המקום, היינו, בסדר השתלשלות.

ומעין זה — צריך להיות גם אצל כאו"א מישראל.

יב. ועפ"ז יש לבאר הטעם דאמירת "יהי רצון כו' ותן חלקנו בתורתך" — אחר תפלת שמונה עשרה:

כללות הבירור דתפלה הוא מלמטה למעלה. והסדר הוא שתחילה היא ההתבוננות בפסוקי דזמרה בענין התהוות הנבראים, ואח"כ ההתבוננות בברכות ק"ש בענין ביטול הנבראים, שהאופנים וחיות הקודש הם בתכלית הביטול לאלקות — כל זה הו"ע השייך לעולמות ונבראים. ועוד זאת, שלאחרי כל עניני ההתבוננות הנ"ל, באה בקשת צרכיו ב"ב ברכות אמצעיות, מכרך השנים, וכיו"ב — עניני העולם.

ולכן, בסיום התפלה אומרים "יהי רצון כו' ותן חלקנו בתורתך" — שבכל הענינים יהי' אופן הבירור דתורה, מלמעלה למטה.

יג. והנה, כל הנ"ל הוא בנוגע לתורה עצמה.

ולפני צריכה להיות ההכנה למתן תורה — כאמור לעיל — ע"י ענין השלום והאחדות,

(56) ראה ב"מ פד, ב.

(57) ברכות שם.

(58) פ"ה (לעיל ע' 165).

(53) תרומה כה, ח.

(54) ישעי' סא, ה. וראה ברכות לה, ב.

(55) ראה נדרים נ, א ובפרש"י ור"נ.

שהרי התורה ענינה שלום, כמ"ש⁵⁹ "דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום", וכמ"ש הרמב"ם⁶⁰ "שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם", וכן ע"פ חסידות⁶⁰ ענין התורה הוא לעשות שלום בין הנברא והבורא, ולכן, ע"י שלום ואחדות בענין התורה זוכים בודאי למתן תורה — שהקב"ה יתן את התורה, ואנו נקבל את התורה, בשמחה ובפנימיות, בתוך כלל ישראל.

(60) ראה לקו"ת שבהערה 36.

(59) משלי ג, יז.